

Deraf, at vi ikke have den rette Opfattelse af, hvad Retsforhandlinger ville sige; thi naar man vidste det, vilde man vide, at det var umuligt, at de Folk, der havde været med til at raabe „Sofiana“, kunde være de Samme, der stode i Retslokalet og raabte „Korsfest“. Det er blot en Bemærkning, jeg indskyder som Vidnesbyrd om, at Folk ikke ere inde i de Forhold, og at de, hvem det paahviler at oplyse Folket derom, ikke gjøre det. Siden vi tale om Retspleie, skal jeg nævne her fra Rjøbenhavn Noget, der i højeste Grad har oprørt mig. Naar jeg i andre Grænder har været oppe paa Raad- og Domhuset, har jeg med mine egne Dine set, hvorledes figtede Personer ere af en Vogter blevne førte over de Gange, hvor den almindelige Mand færdes. Det maa der jo dog sørges for, at de, idetmindste saalænge de ikke vare dømt, ikke udsættes for den høje Grad af Misfjendelse, de nu kunne være udsatte for. Der er med Hensyn til det Punkt, vi her drøfte, en Omstændighed, jeg er nødt til at paatale, og det er nærmest det, der har foranlediget mig til at tage Ordet idag, ligesom jeg i sin Tid har givet et Løfte om, at naar et Forslag af den Art, der her foreligger, kom paa Tale, skulde jeg, hvis jeg beklædte en Stilling i det danske Folkething, ikke undlade at fremhæve det. Det er nemlig Noget, som ingen Anden i denne Sal kan gjøre eller rettere, enhver Anden kunde gjøre det, men de, der egentlig burde komme frem dermed, er ikke Repræsentanter i denne Sal. Det er nemlig Alt, hvad der fra anden Side har Krav paa at blive hørt, nemlig fra Naturvidenskabernes og Lægevidenskabens Side. Juristerne ere altfor tilbøjelige til at se paa disse Forhold alene med juridiske Dine. Der maa spørges paa anden Maade om Tilregnelighed, end man kan se, der er gjort i dette Forslag. Tilregnelighed er et af de allervigtigste Spørgsmaal ved en Straffelov. De fleste Krænkelser af Samfundet ere Giendomskrænkelser. Statistiske Oplysninger om Forbrydelsene heri Landet bør egentlig lægges for som Materiale til Motiverne, naar en Lov som denne skal drøftes paa rette Maade. Som jeg har udtalt, ere de fleste Forbrydelsers Brud paa Giendomsretten. Maa man ikke dele disse Brud paa Giendomsretten i dem, der fremkomme af Nødtilstand, og dem, som have deres Grund i mangelfuld Opdragelse. Saa staar tilbage de, der ere virkelige Forbrydelsers imod Samfundet, men de ere ikke de betydeligste af de Tilfælde, hvor et Skjøn skulde tages med paa Raad. Betydeligere endnu ere de overhaandtagende Brud paa Sædeligheden, og der maa spørges, om ikke disse Brud have en dybere Rod, og der ikke i Betragtning af visse Tilfælde i Samfundet bør tages Hensyn til den større eller mindre Grad af Tilregnelighed. Derimod skal jeg, hvor Taleren er om Tilregnelighed, nævne et andet Punkt, hvor det forekommer mig at være muligt, at netop Juristerne tage for

meget Hensyn til Tilregnelighed, og det er paa et Punkt, hvor vi ere opfordrede til at angribe en længe varende uhyggelig Tilstand, det er, hvor Juristerne i mangfoldige Tilfælde spørge, om den paagældende Mand var i en tilregnelig Tilstand paa Grund af, at han selv har bragt sig i en drukken Tilstand, var beruset. Der have vi Juristernes almindeligste Grund til at tale om Utilregnelighed, medens der netop burde siges, at en Mand, før han sætter sig hen og beruser sig, har det i sin Magt at lade det være, og at han skal bøde alvorligt for Følgerne af, at han hensætter sig i en saadan Tilstand; nu bruges det ofte som en Undskyldning. En anden Ting vil jeg fremhæve, som er ligesaa uhyggelig efter den moderne Retstilstand, men som jeg heller ikke ser tilbørlig taget Hensyn til i dette Forslag, og det er, hvorledes man benytter Noget, der ser ud som stridende mod de virkelige Forhold, naar man søger at fri en Mand for Straf ved at henses sig under, at han er affindig; det ser man mange uhyggelige Exempler paa. Ganske vist vil det være meget, hvor Lægevidenskabens eller Lægekundige Mænd burde tages paa Raad med, ikke for at gjøre Retstilstanden slappere, men for at denne Side af Videnskaben kunde blive befrugtende for en god Retstilstand i Landet, og for at fjerne de Ondt, som avle dette umaadelige Antal af tiltagende Forbrydelsers. Hvor let en Mand kan komme i Berøring med Anklagemagten, skylder jeg dog at sige. Man kunde jo tro, at saalænge en Borger gjør Ret og Skjel og opfører sig ordentlig, kan han undgaa at komme i Konflikt med Anklage- og Politimagten. Lad os da tænke os noget af det Allersjønneste og mest Snyliske, nemlig at en Mand gaar ud at spadserere en Sommerdag i en Skov, og saa hænger der en Mand i et af Træerne (Munterhed.) Ja, det er nu ikke saa idyllisk, men hvis den Spadserende ikke ffærer ham hurtigt ned, da er han inde under Anklagemagten. Det nævner jeg kun som et Bevis for, hvor let man kan komme ind under Anklagemagten. En af de alleruhyggeligste Maader, hvorpaa fagesløs Mand under de fleste Regjeringsformer kan komme ind under Anklagemagten, er ved Angiveri. Om der just ikke udtryffeligt staar her i Loven, at der er Angivere, er der dog et Punkt i den, som jeg vel ikke vil udtale mig om i dette Dieblis, men dog nævne for de Herrer, og det er, at ikke blot den af Staten bestiftede Anklagemyndighed har Noget at sige ved denne Lov, men der kan tillige være en privat Anklager. Der findes her i Lovforslaget Bestemmelser om privat Anklage. Jeg vil ikke gaa dybt ind paa dette Spørgsmaal, som maa høre hen under 2den Behandling; men jeg vil blot her nævne det, jeg nævnte før, at det er en af de vigtigste Misforstaaelser her i Landet, at en Mand eller en Kvinde, der af en eller anden Grund er blevet belagt med Arrest og har, som det hedder,